

exemplu: *бёрдо, вороти́ло, виритёно, крѡсна, клубѡк, мотовило, нѣти, пасмѡ, пр'ѣсти, пр'ѣж'а, снува́йка, цѣйка, тѣрлиц'а*, etc. Menţionăm la această categorie termenul ucrainean literar *конопля* (bulg. *коноп*, scr. *конопла*, sloven. *konoplja*, ceh. *konopě*, slovac. *konope*, polon. *konop*, *konopie*, rus. *конопля*), care prezintă în toate graiurile ucrainene din România o formă cu metateză — *колонн'а*¹, specifică şi limbii bielurilor². De la acesta a fost derivat *колонниш'и* (lit. *коноплице*) „cînepište”.

Alături de termenii generali slavi am înregistrat şi unele cuvinte comune şi altor sfere terminologice, cum ar fi *дими́нка, дирка́ўниц'а, зни́рати, знир, збо́йна*, adoptate prin derivaţie semantică domeniului terminologic de care ne ocupăm.

O serie de elemente în cadrul terminologiei discutate se caracterizează prin trăsături polisemantice.

Interesant pentru polisemantismul său este cuvîntul *ка́чка* folosit cu formele de singular şi plural pentru a desemna „braţele sulului”, „cioacele”, „fofezele” şi „razele urzitoarei”. B.D. Hrinčenko (cf. *Словарь української мови*, II, Kiev, 1907) menţionează termenul cu sensul „o parte a războiului de ţesut”, fără a preciza care anume. Desemnînd „fofezele”, *ка́чка* mai este semnalat şi în unele graiuri convergente³.

виритёно denumeşte „fusul de tors”, „axul urzitoarei”, „axul vîrtelniţei” şi „vîrful ascuţit al sucalei”.

бѣлиц'а (numai cu formă de plural) folosit în limba ucraineană comună pentru a desemna părţile componente ale spatei, în graiuri denumeşte cele două stîngii puse în formă de cruce la vîrtelniţă şi răşchitor.

Termenul *крѡсна* se foloseşte cu două sensuri. Alături de *верста́м* el denumeşte „războiul de ţesut” şi paralel cu *литку́, покра́йницѣ, стѣгна, ста-мѣйѣ* — „butucii războiului de ţesut”. Primul sens, „război”, este folosit într-o serie de limbi slave (scr. *крѡсна*, sloven. *krosna*, slovac. *krosná*, polon. *krosna*, rusă dialect. *кросна́*) şi este atestat pentru limba ucraineană la B.D. Hrinčenko ca sinonim al lui *верста́м*. Cel de-al doilea sens, „butucii, postamentul războiului de ţesut”, atestă folosirea primară a acestuia⁴.

Acţiunile legate de prelucrarea cînepii şi ţesutului sînt, de obicei, exprimate prin unităţi sintagmatice cu o structură semantico-gramaticală bine consolidată⁵. Cel mai adesea ele sînt formate din *verb* + *substantiv* sau *verb* + *prepoziţie* + *substantiv*. De exemplu: *бра́ти колонн'и, мі́кати колонн'и* „a smulge cînepa”, *мочи́ти колонн'и* „a topi cînepa”, *бі́ти колонн'и* „a bate cînepa”, *ві́турати колонн'и* „a meliţa cînepa”, *де́ргати колонн'и* „a trece cînepa prin dinţi daracului”, *робі́ти кужі́л'и* „a face caiere”, *зри́діти крѡсна* „a pregăti războiul în vederea ţesutului”, *навива́ти на крѡсна* „a înfăşura

¹ J. O. Karpenko, *Деякі назви культурних рослин у буковинських говірках*, în «Питання історії і діалектології східнослов'янських мов», Сегнаці, 1958, p. 116.

² Max Vasmer, *Этимологический словарь русского языка*, I, Москва, 1964.

³ O. S. Mel'nyčuk, *Словник специфічної лексики говірки села Писарівки (Кодимського району, одеської області)* în «Лексикографічний бюлетень», II, Kiev, 1952, p. 82.

⁴ O. N. Trubačev, *op. cit.*, p. 126.

⁵ M. T. Bezkyškina, *Фразіологія коноплярства, прядіння і ткацтва*, în «Територіальні діалекти і власні назви», Kiev, 1965, p. 94—103.